

Az emberi kedély méhe

/ Részlet /

Teljes cikk: http://www.szinhasz.net/pdf/2000_06.pdf

A felemás magyarországi Kleist-reneszánszban a *Heilbronni Katica* avagy a *Tűzpróba* közepes kedveltségnek örvend; az elmúlt száz évben kétszer játszották, előbb Kecskeméten (1974), utóbb a Vigszínház-sátorban (1994). Kettővel többször, mint a *Pentheszileiát* vagy a *Hermann csatáját*, és sokkal kevesebbszer, mint *Az eltört korszót* vagy az *Amphitryont*. Az ok kézenfekvőnek látszik: utóbbiaknál kevésbé illeszthető a hazai konvenciókba. Csak-hogy előír-e valamilyen konvenciót ez a prózát verssel, vadromantikát mesével, lélektani rejtelety irracionalizmussal ötvöző lovagdráma? (Ha a *Heilbronni Katica* egyáltalán annak nevezhető.) Es előír-e bármilyen konvenciót a klasszikusokra - egyáltalán: bármire - nézve maga a korlátaitól megszabadult színház?

Kleist egy 1811-ben. Marie von Kleisthez írt levelében megjegyzi, hogy a darab „színpadképessé” tétele olyan „balfogásokra” készítette, amelyeket azóta megbánt. Valószínűleg a darab utolsó harmadát érintő és a mese néhány kacskaringóját lenyesegető változtatásról van szó, amelyet a szerző jobb meggyőződése ellenére, „az emberek ítéletének” rabjaként hajtott végre. A mai színházi ember inkább technikai kompromisszumokra gondol, ha „színpadképessé” kell tenni egy darabot, különösen egy olyan művet, amely föld alatti barlangban, vízésésben, égő várban, gótikus sziklafürdőben és lovakon vonuló keresztes lovagok körében játszódik. Ezek naturális, mondhatni, filmszerű megjelenítésére nyilván nem volt igény sem a XIX. században, sem a XX. század első felében; azóta annál inkább van. A rendezők fejében felöltik, képesek-e megfelelni Kleist vizuális fantáziájának. Így

sti imperatívuszt, miszerint a mű szabadon szülessék meg „az emberi kedély méhéből”, a színpadi mű, az előadás létrejöttének folyamatában is érvényesnek gondolom.

Már csak az a kérdés. milyen rendezői szabadság fakad „az emberi kedély méhéből” Kleist *Heilbronni Katicájának* olvastán.

KAPOSVÁR: FRESKÓ ÉS EFFEKTUS

Kaposváron a főiskolás Réthly Attila a keresztény középkoriség-élményt teszi meg az előadás kiindulópontjának.

[...]

KOLTAI TAMÁS

*Heinrich von Kleist:
Heilbronni Katica, avagy a Tűzpróba
(Csiky Gergely Színház, Kaposvár)*

*Fordította: Petra Szabó Gizella.
Diszlet: Ágh Márton. Dramaturg:
Eörsi István és Ruttkay Zsófia f. h.
Jelmez: Horváth Judit f. h. Zene:
Melis László. Segédrendező:
Várady Szabolcs. Rendező: Réthly
Attila f. h.*

Szereplők: Znamenák István, Kocsis Pál, Lázár Katalin, Ébl Helga, Sarkadi Kiss János, Csernák Árpád, Gryllus Dorka, Tóth Géza, Bezerédi Zoltán, Varga Zsuzsa, Végh Zsolt, Nyári Oszkár, Lecső Péter, Gyuricza István, Tóth Géza, Karácsony Tamás, Tóth Richárd, Serf Egyed, Balla Eszter, Kőrösi András.